

БЕЛЫ ГАРЛАЧЫК

КАМУНИКАТ.ORG

Жэня Мартынюк

БЕЛЫ ГАРЛАЧЫК

Беласток 2004

БІБЛІЯТЭКА
Беларускага літаратурнага аб'яднання
“БЕЛАВЕЖА”

Серыя заснавана ў 1990 г.

Кніжка сораксёмая

Рэдактар
Галіна Тварано віч

Тэхнічны рэдактар
Павел Бельскі

Publikacja ukazuje się dzięki pomocy finansowej
Zakładu Energetycznego S.A. w Białymstoku
APTEKA Aleksiego Syczewskiego, Bielsk Podlaski
Przedsiębiorstwa Drogowo-Mostowego MAKSBUD
Spółka z OO, Bielsk Podlaski

© Copy right by Eugenia Martyniuk, 2004

Wydawnictwo PRYMAT
Białystok 15-703, ul. Zwycięstwa 26 C lok 7
tel. 869 14 87, kom. 602 766 304

ISBN 83-88097-52-0
Nr 47

I

Не кажы нічога,
пакуль снежная мяцеліца
не замяце нашых слядоў.

Пабач, як нашае каханне
даспявае чырвонай рабінай.

Паслухай, як гарчымі малітвамі
іграе нам нябесная цішыня.

Вішнёвы сад –
вяселле па-над цветам.
Пяшчотай сыплюцца пялёсткі,
кладуцца шлюбным дываном.

Пад белым вэлюмам
мінулае і прышласць.
Мы з табой.

І дзверы райскія адчынены
ў надзею, веру і любоў.

Шэпчуць мне травы песню
вечаровай парою,
стомленыя ад летняга жару.

Расказваюць свае таямніцы
начныя прывіды,
спавітыя ў сукенцы-імгле.

Расцвітаюць букетамі руж
думкі як каханне
і збліжаюць нашы вусны.

Жаваранка пераліўны спеў
нясе асалоду
нашым запаленым целам.

Маё вяселле

Спачатку прыйшло каханне лірычнае,
дурное,
ціхае.

І павяло мяне з сабой ў краіну нязведаную.
Потым ты на каленях сказаў: кахаю.
Аддаў мне сваё сэрца,
душу
і цела.

Пашылі мне белую сукню.
Ты ўзяў мяне на рукі і занёс у царкву,
Дзе нам далі адну на ўсё жыццё дарогу.

А свечкі дагаралі.

Чаму жывеш марамі,
перакрэсліў будучыню
мінулым?

Адчыні дзверы,
глянь у нашу
супольную пасцель!

На тваю шчаку
ўпала сняжынка
і скацілася па маёй
слязою.

Дай прагным вуснам
хоць кропельку
вады крынічнай.

Багацце

Непатрэбны мне смарагд,
брыльянты
і золата.
Мне мала трэба.

Адно выбегчы на сустрэчу
новага дня,
памаліцца
за наша жыццё.

А ты ўсё адплываеш,
знікаеш
з шэрых вачэй.
толькі звон у сэрцы
і цела дрыжыць.

На парозе

Стаім побач
і думкі згортваем
у белую паперу.

Маўчым.
І сэрцы крычаць
балючым рытмам.

Кветкі каляровыя
сумна ў неба глядзяць

Ці хопіць надзеі
і сілы,
каб паверыць
у збег дарог.

Чаму не верыш
у нашу праўду?

Чаму будучыню
перакрэсліў
дзвюма простымі?

Адчыні дзверы
найшырэй
і плянь адтуль
на нас дваіх!

Загубленая надзея

Не знаю сама –
сон гэта ці ява,
ты быў ці не быў,
зіма сённяя ці лета...
Меў жа імя ты!
Ой, не памятаю...
Так даўно было,
так хутка ўсё прамінула.
Скажы, скажы, ці кахаў ты,
ці цалаваў ты мяне.

Гэта можа ты!
Бягу да дзвярэй,
адчыняю іх...
Але то сухавей!

Адклікніся
даверам у словах.
Яны кладкай пралаглі
да майго сэрца.

Лясным рэхам,
з якім я бегала
навыперадкі.

Ценем,
якога дагэтуль
непаўторна шукаю.

Ростані
на маіх дарогах да цябе,
сумота
на выплаканых вейках.
Сэрца тваё
завешана, як вакно.
На супольным парозе
развітальныя ружы.

Сняцца мне
твае малінавыя вусны,
зіхатлівыя зоркі
у тваіх вачах,
шкляны палац
нашых мараў.

Не разумею,
чаму развітальныя пісьмы
піша мне
залаты кастрычнік.

Белы гарлачык

На маім малюнку
нябесны блакіт
і хмары поўныя мараў.
Ды мне да цябе
ніяк не дайсці,
хоць слоў трэба нам мала.

Вусны засмяглі,
сум у вачах,
як авадзень.

Выцвіцеш маем,
мой белы гарлачык,
і разам увойдем
у новы наш дзень.

Мой дарагі,
я плачу.
Прабач мне, прабач.
Жыву я сном прыгожым:
Мы сёння зноў
як Ева і Адам!

Хоць рай не нам
і той першы плод
таксама.

Час пливе ракой.
Выйду раніцай
збіраць на траве брыльянты,
пакуль іх сонца не падніме.

Дыяментаў поўныя далоні.
Ці змагу задобрыць
прамінанне?

||

Сонца дабратліва
смяецца мне ў твар.
У балдахінах наперставак,
ліловых, жоўтых,
працавіты гул пчаліны.
Зачараваная
свежым пахам сенажаці
плыву на пёрьстых аблоках.

Будую дом
з мараўсваіх
з вялікімі
светлымі
вокнамі,
з шырока
адчыненымі
дзвярыма,
з багата
накрытым
сталом,
з цёплай
сямейнай
радасцю
.....
высока будую.

Малаком абліты сад,
як лякарства душу лечыць.
Спявае сола салавей
у зеляніне дрэў адвечных.

Дзяцінства белую пасцель
успамінаю снамі.
Нястрымнай песні маладой
вясна прайшла ускраем.

Сады цвітуць штогод, штогод.
Сляза тугі на квецце ападае.
Нішто мяне не цешыць тут,
мой родны краю.

Маё існаванне
зернем на роднай зямлі
засеяна.

Узрост далі мне
веснавя дажджы
з подыхам грому.

Калыханку-песню
нёс сябар-вечер
проста пад падушку.

Сінія валошкі
адцвілі гадамі
у даспелым жыце.

Ноч

Ноч-прыгажуня
атуліла маці-зямлю.
Плыву па зорным небе
загубленым ветразем.

Кругом
пляяды зор, метэоры,
месяц-уладар вызначае мне шлях
надзеі.

А дзе ж тая зорка,
пад якою я нарадзілася?

Каб магла
нанізаць на нітку
кожную слязінку...

запісаць на ноты
закаханых салаўёў,

засеяць зернем надзеі
тваё гаротнае сэрца,
што рвалася вольным
птахам у вырай.

.....

Цяпер маёй хворай душы
не лячыў бы маэстра Моцарт.

Ізноў у красе
верасы.

Жураўлі, жураўлі
забіраюць з сабою лета.

Самотна
шукаю вясну,
каб наноў нарадзіцца
на свет,
дзе стаяць у красе
верасы, верасы.

.....
.....

расступілася б вада,
адкрылася б бездань,
калі б я стала Пасейдонам.

Паэтэса
і жабрачка
у лёсу шчасця крышку хоць
я вызваліць хачу.
Безліч пытанняў
без адказу,
канцом пачатак зноў стаецца
няведама чаму.

Каб жа збудзіліся прадвеснем
мае жабрачыя паўпесні...

Прыдарожны камень,
нямы сведка маіх дзён,
непатрэбны нікому,
парастае імхом.

Пастаўце яго на магіле,
калі ўжо памру.

Скульптар адкрые ў ім
непакорную красу
і зваліць з майго сэрца
цяжар, які я гадамі нясу.

III

На хутар паўзе
прыцмень вечаровы,
цёплы яшчэ ад жнівеньскіх дзён.

Збожжа снапкі
буханкамі хлеба
адмерваюць долю маю.

Клапатлівая ноч
зорыстым плашчом
атуляе
маю маленькую айчыну.

Час мой – настаўнік!
Трыццаць сёмы год
перакладае стрэлкі гадзінніка.

Мала – многа,
многа – мала,
каб пазнаць сэнс
няведамай будучыні.

Ці хопіць сілы быць,
пакуль гадзіннік не спыніцца.

Старая груша,
што ў полі стаіць,
лісцем варушыць
свае карані.

Дазволь жа прыйсці мне,
каб ў ценю тваім
чарпнуць ахалоды
ў гарачыя дні.

Лёгка і добра
мне тут з табой.
Адкуль жа
мае самота
і гэты боль?

На кусочкі разбітыя ўспаміны –
яшчэ нядаўна цвілі язіны...

Час канём бяжыць беларывым,
ляціць ключ гусей крыклівых.

Мне запляла ўжо валасы восень.
Позіркам шукаю маўклівым
раннюю залацістую просінь.

А сэрца тужыць балюча
за тым, што неўміруча.

Гонкі вецер
адчыняе аканіцы,
разгортвае старонкі майго альбома.

З пажоўклых здымкаў
рвецца да палёту маладосць.
З маінай рукою на плячы
у святлістым ранку,
з марамі пра князя.

.....
Календарным лістком
асыпаецца дзень за днём

Навошта зрок,
калі чалавек слепне,
кахаючы?..

Навошта агонь душы,
калі ростані
халодныя, як лёд?..

Навошта сэрцу рытм,
калі памірае
прырода!

Навошта веды,
калі пустка
расце і ўладарыць!

Шукаю дня,
якога няма
ў календары,

– ветру,
які шуміць
надзеяй,

– зоркі,
пад якой
ты нарадзіўся.

КАМУНІКАТ.ORG

У царкве
на іконах святыя
навучаюць, але маўчаць

Святое Распяцце
атуляе нас
і свечны наш час.

Імкнуся, Хрысце,
слязьмі абмыць твае раны,
каб душа ачуняла –
ды задалёка мне
да суцяшэння Чары.

Свята Святаў –
цішыня нябёс,
Хрыстос уваскрос!

Няхай святлейшым
стане шэры лёс –
Хрыстос уваскрос!

Пасха на стале,
не паўстрымаць слёз –
Хрыстос уваскрос!

Сапраўды ўваскрос!

Казачны свет

Мой казачны свет –
краіна мроі!
Я каралева,
я чарадзейка.
У маім уладанні
ні кропелькі зла.
Дабратою
можна захліснуцца.
Многія лета
пяюць падданыя.

Зашумеў вецер
і мой сон парваў,
як павуцінне.

Няма
студні без дна,
лесу без рэха,
кветак без колеру.
Ды калі адкрыем сэрцы,
знаходзім
крыніцу без ведаў,
дом без слоў,
зямлю без ураджаю.

У чым мы віноўныя,
што
перахітрылі сябе!?

Гуляю ў хованкі
сама з сабою.
Дзе праўда, дзе мана?
Перакуліўся свет
уверх нагамі.
Абяцанак спакуслівых
адной не ўзняць

.....

.....

Праўда, як мазоль,
з доўгім каранішчам.

Св. памяці
Мікалая Семянюка

Белая пані
без імені-звання
у мірг спакмеціла
таго, хто руль машыны
тузануў няўдала...

.....
Стомленая памяць
трымалася надзеі,
што здарыцца
цуд ацалення.

Старыя забытыя дрэвы,
як людзі, кінутыя людзьмі,
апусцілі галіны-рукі,
нізка кланяюцца зямлі,
адзінока дастойваюць
свае захады сонца.

Кніга жыцця

Раздзел дзяцінства
закрываем
на восемнаццатым годзе.

Маладосці –
на саракавым.

І ўваходзім
у восень жыцця.
Марым, каб яна была
толькі залатая.

ЗМЕСТ

- “Не кажы нічога” 7
“Вішнёвы сад” 8
“Шэпчаць мне травы песню” 9
Маё вяселле 10
“Чаму жывем марамі” 11
“На тваю шчаку” 12
Багацце 13
На парозе 14
“Чаму не верыш” 15
Загубленая надзея 16
“Адклікніся” 17
“Ростані” 18
“Сняцца мне” 19
Белы гарлачык 20
“Мой дарат” 21
“Час плыве ракой” 22
“Сонца дабратліва” 25
“Будую дом” 26
“Малаком абліты сад” 27
“Маё існаванне” 28
Ноч 29
“Каб магла” 30
“І зноў у красе” 31
“расступілася б вада” 32
“Паэтэса” 33
„Прыдарожны камень” 34

“На хутар паўзе” 37
“Час мой – настаўнік” 38
“Старая груша” 39
“На кусочкі разбіты ўспаміны” 40
“Гонкі вецер” 41
“Навошта зрок” 42
“Шукаю дня” 43
“У царкве” 44
“Свята Святаў” 45
“Няма” 46
Казачны свет 47
“Гуляю ў хованкі” 48
“Белая пані” 49
“Старыя забытыя дрэвы” 50
Кніга жыцця 51